

תקציר – מכבי תנועה עולמית והמכבייה

מכבי תנועה עולמית

מכבי תנועה עולמית הינה תנועה יהודית ציונית הפועלת ב-65 מדינות ברחבי העולם. התנועה מונה כ-500,000 חברים שמקיימים פעילות קהילתית ענפה ב-500 סניפים. מכבי תנועה עולמית היא ארגון גג, הממוקם בכפר המכביה, מאגד תחתיו 6 קונפדרציות: צפון אמריקה (ארה"ב וקנדה); אמריקה הלטינית (18 מדינות); אירופה (40 מדינות עם פריסה גיאוגרפית, הכוללת את המדינות הנורדיות, הבלטיות, אזור הבלקן, מערב ומרכז אירופה ומדינות חמ"ע, כולל הרפובליקות האסיאתיות של בריה"מ לשעבר); דרום אפריקה; אוסטרליה וכמובן ישראל. מכבי מוכרת לא רק כתנועה ציונית כללית, אלא כתנועה מגשימה. מטרת התנועה הם העמקת הזהות היהודית ציונית והמשכיותה ומרכזיותה של מדינת ישראל בחיי העם היהודי.

התנועה מפעילה 500 סניפים ברחבי העולם ובכללם שניים מהגדולים בעם היהודי – הברייקה סאו פאולו, ברזיל עם 32,000 חברים וקלוב דה פורטיבו ישראלטה מכבי מקסיקו עם 28,000 חברים. סניפי מכבי מנהלים על-ידי מאות רבות של אנשי מקצוע מהשורה הראשונה בקהילות היהודיות במערכת מקצועית משומנת – מנהלים, רכזי תחומים, מדריכים ומחנכים, ולצדם אנשי ציבור ומתנדבים. כל אלה הן שכבות נוספות שניתן להפעיל לטובת התכנית.

לאחר נפילת מסך הברזל, ארגוני מכבי נוסדו מחדש במדינות חמ"ע. נפתחו סניפים בערים הגדולות בסיוע מכבי תנועה עולמית. מועדונים אלה מושכים קהל יהודי, שאינו מעורב בחיים היהודיים בשום דרך אחרת. הדבר בולט ביותר בגרמניה, לשם הגיעו מאות אלפי מהגרים יהודים מבריה"מ לשעבר. 40 סניפי מכבי פועלים בקהילות הגדולות והקטנות בגרמניה ומהווים חוליה מקשרת בין יהודים דוברי רוסית לבין הקהילות היהודיות ומדינת ישראל.

מכבי תנועה עולמית היא אחת התנועות הוותיקות ביותר בין התנועות הציוניות. התנועה נוסדה כתנועה עולמית בקונגרס הציוני ה-12 בקרלסבד, צ'כוסלובקיה, ב-1921. המייסד הרוחני של מכבי תנועה עולמית הוא אחד מאבות הציונות הבולטים ביותר – יד ימינו של בנימין זאב הרצל, ד"ר **מקס נורדאו**, שהגה את

רעיון "יהדות השרירים" – דהיינו, יהדות הלוקחת בידיה את גורלו של העם היהודי – בקונגרס הציוני השני ב-1898. מאז, בחוקתה של מכבי תנועה עולמית אידיאל הציונות הוא האידיאל שמוביל את התנועה כולה: מרכזיותה של מדינת ישראל בחייהם של יהודי התפוצות.

התנועה מוכרת בייחודה – הספורט הינו אמצעי משיכה לבני הנוער ומהווה אמצעי משמעותי להתכנסותם, כאשר 50% מכלל חברי התנועה הם מתחת לגיל 30. התנועה דואגת להכשרת המנהיגות שלה, הן הצעירה והן הבכירה, הן המקצועית והן הוולונטרית בכל העולם – מנהיגות שמובילה את פעילות התנועה בהצלחה רבה, בהקמת סניפים חדשים כל שנה – מועדוני ספורט, מרכזים קהילתיים יהודיים וסניפי מכבי צעיר (תנועת הנוער המכבית).

מפעלי התנועה – הגשמה ציונית

מכבי הוכיחה את הציונות שלה במעשים רבים ומשמעותיים למדינת ישראל ולעם היהודי כולו. גרעיני מכבי מאירופה שעלו ארצה ייסדו שמונה קיבוצים: כפר המכבי, מעין צבי, מצובה, כפר רופין, דוברת, שדה נחמיה וכפר החורש. כמו כן, מנהיגי מכבי צעיר ישראל ייסדו את הקיבוץ השמיני שנוסד על ידי התנועה – קיבוץ הסוללים. תנועת מכבי יסדה גם את העיר מכבים ביזמתו של ד"ר ישראל פלד ב-1984. ההצלחה הכבירה של יוזמה זאת נתנה פתח ליסוד העיר מודיעין.

הפעילות הענפה של מכבי תנועה עולמית ברחבי העולם

למכבי תנועה עולמית האירועים היהודיים היבשתיים הגדולים ביותר בעולם:
- משחקי מכבי אירופה – המשחקים האחרונים התקיימו בברלין ביולי 2015, בהשתתפותם של 2,500 ספורטאים יהודים מ-37 מדינות ורבות תומכים ואורחים מכל רחבי תבל.
- משחקי מכבי פאן אמריקה – המשחקים הקרובים יתקיימו בצ'ילה בסוף חודש דצמבר 2015, במשחקים צפויים להשתתף כ-3,000 ספורטאים יהודים ועוד אלפי אורחים מרחבי תבל.
- משחקי מכבי צפון אמריקה לנוער הינו מחנה הקיץ הגדול ביותר לנוער היהודי, בהשתתפות 6,000 בני נוער.

- הקונפדרציות של מכבי מארגנות פסטיבלי ריקודים – פסטיבל "דליה" למשל הינו האירוע הגדול ביותר

בקטגוריה זאת, לאחר פסטיבל כרמיאל בישראל; מתקיימים שני פסטיבלים נוספים כגון זה; בשלושת הפסטיבלים משתתפים כ-14,000 איש! כמו כן מתקיימים פסטיבלים של תיאטרון יהודי, ועוד אירועים המוניים רבים.

אירועים אלה ואחרים הם הפלטפורמה הגדולה ביותר בעולם לקידום הציונות בקרב קהילות ישראל. לכל אחד מהאירועים הללו תכניות חינוכיות, יהודיות ציונית לקידום הציונות בקרב קהילות ישראל בתפוצות.

החינוך המכבי

מכבי תנועה עולמית מקיימת פעילויות חינוכיות, חברתיות, תרבותיות וספורטיביות, כמו גם תכניות להכשרת מנהיגות. רבבות ילדים ובני נוער נוטלים חלק בקבוצות נוער בהדרכת מדריכים של מכבי על בסיס שבועי. בנוסף מתקיימות פעילויות של חינוך בלתי פורמאלי במסגרות אחרות, כגון מחנות חורף וקיץ, סמינרים, קורסים ואירועים למשפחות - וכמובן ספורט יהודי, המהווה סימן היכר של תנועת מכבי בכל העולם. מטרת התנועה היא לחנך את הנוער היהודי להכרת מרכזיותה של מדינת ישראל בחיי הקהילה היהודית המודרנית, להנחיל גאווה בהישגיה של מדינת ישראל ותחושה של הזדהות עם העם היהודי בכל העולם.

הכשרת מנהיגות

העולם היהודי מתמודד עם אתגר של איתור והכשרת מנהיגות המשך. על-מנת לתת מענה לאתגר זה, מכבי תנועה עולמית החלה לפני מספר שנים בתהליך של גיוס והכשרה של מנהיגות המשך. כתוצאה מפעולה נמרצת זאת, כיום התנועה מפעילה רשת של מנהיגים צעירים בגילאים 18-35 בצפון אמריקה, אמריקה הלטינית, אירופה, בריה"מ לשעבר ודרום אפריקה. המנהיגים הצעירים מקיימים אירועים ופעילויות בקהילות היהודיות וארגוני מכבי במדינותיהם, כשהמטרה היא חיזוק הקשרים הפנימיים ועם מדינת ישראל - תוך הדגשת מרכזיותה של מדינת ישראל. המנהיגים הצעירים מהווים רשת חברתית בעלת עוצמה רבה; חברי הרשת נמצאים בתפקידי מפתח בעולם העסקים, בארגונים ובמוסדות רבים, הם אנשים בולטים בעיקר במקצועות החופשיים ובעולם המסחר.

בנוסף להכשרת המנהיגות הבוגרת בגילאים שתיארנו לעיל, באמריקה הלטינית ובאירופה מתקיימות תכניות מרשימות להכשרת מנהיגות וולונטרית ומקצועית נוספת; מחנות ארציים ואזוריים לנוער ומשפחות, טורנירים ארציים ואזוריים הכוללים מרכיבים של חינוך יהודי בלתי פורמאלי; תכניות לחילופי נוער; שבתונים ואירועים חברתיים ותרבותיים יהודיים-ציוניים.

אלפי יהודים מחו"ל בתכניות מכבי לישראל

למכבי תנועה עולמית תכניות רבות במדינת ישראל לחניכי מכבי בעולם. בשנה רגילה (שנה שאין בה מכביה) יותר מ-1,500 יהודים מגיעים ארצה לתכניות מכבי - כ-400 מהם בני נוער שמגיעים לשנת הכשרה בארץ, בתכניות חינוכיות עם מרכיב ציוני מרכזי. הרוב המכריע של תכניות מכבי בארץ מיועדות לבני נוער בגילאי 17-22. המשתתפים מגלים את ישראל באמצעות פעילויות תרבותיות, חברתיות, חינוכיות, בדגש על זהות יהודית. התכניות כוללות הכשרה למדריכים, תכניות מסע, תכניות סטודנטים, תכניות למשפחות, תכניות לקהילה, תכניות לנוער עם צרכים מיוחדים, תכניות לתלמידי תיכון, תכניות להכשרת מנהיגות וולונטרית ומקצועית, תכניות ספורט, קבוצות תגלית ועוד. מכבי תנועה עולמית הפכה לאחד מספקי התכניות הגדולים עבור יהדות אמריקה הלטינית ושחקן חשוב בתכניות מסע.

מכבי תנועה עולמית והחברה הישראלית

בנוסף לתרומות האדירות של מכבי ישראל לטובת החברה הישראלית הן במישור הספורט והן במישור הפעילות החברתית-חינוכית של מכבי צעיר ישראל, מכבי תנועה עולמית תורמת לחברה הישראלית במישורים שונים - מישורים שנעים מסיוע כלכלי וחומרי לנזקקים בארץ, לתמיכה בצה"ל ועוד.

מכבי תנועה עולמית ותכניות הסברה

בשיחותינו השוטפות עם מנהיגי התנועה בעולם, אנו שומעים את הדאגה העמוקה מהגברת האנטישמיות ומביטוי החדש שלה: אנטי ציונות, השמצה של מדינת ישראל בכל מישור ומישור ופעילות BDS. הקהילות היהודיות נפגעות ישירות מהשנאה המוסווית למדינת ישראל - שהיא בעצם ביטוי נוסף לאנטישמיות הקלאסית (כשהמוטיבים הקלאסיים חוזרים ונשמעים ביחד עם החדשים). קהילות העולם מבקשות עזרה

במישור ההסברה ומכבי תנועה עולמית לקחה על עצמה תפקיד חשוב של הכנת תכנית מובנית של הסברה, כדי להתמודד עם האתגרים החדשים. המטרה היא להעניק כלים מתאימים לאנשי המקצוע, הפעילים המרכזיים והמנהיגים במטרה להתמודד עם התופעה.

תופעה זאת חמורה יותר בעולם האקדמיה ולכן מכבי תנועה עולמית מרכזת מאמצים רבים במישור זה. הסטודנטים היהודים, בני הנוער וחברי הקהילה היהודית הרחבה חסרי אונים לנוכח התופעה וזקוקים בדחיפות לחומרי הסברה, מסבירנים, שיכינו אותם להתמודד באוניברסיטאות ובמוסדות הרבים שבהם היהודים משתתפים, ותמיכה כללית בנושא. ההסברה הינה חיונית לא רק לטובת הגנה על מדיניותה של מדינת ישראל, אלא גם לשמירת חוסן של הקהילות היהודיות בתפוצות.